

Semnificația și scopul Deniilor din Săptămâna Sfintelor Patimi

Deniile sunt slujbe specifice Postului Mare. Cuvântul Denie provine din cuvântul vdenia și înseamnă slujba Utreniei săvârșită seara, fără a fi însă unită cu Vecernia și cu Litia, ca în cazul Privegherii din ajunul duminicilor, a sărbătorilor împărătești și a sfinților cu priveghere. Denia, ca slujbă de dimineață săvârșită seara, are ca scop transformarea întinericului serii în lumină liturgică, ca simbol al trecerii sufletului, prin rugăciune, pocăință și postire, de la întinericul păcatului la lumina viețuirii sfinte potrivit Evangheliei lui Hristos. Deniile sunt (...) o formă de priveghere prelungită a zilei, ca umplere a serii cu lumina duhovnicească a rugăciunii și a cântării. Cu alte cuvinte, denia face ca seara să fie ziuă și lumină de priveghere. [...] Ele conțin multă lumină și multă hrană duhovnicească pentru urcușul interior al sufletului spre marea și sfânta sărbătoare a Învierii Domnului. Deniile nu sunt doar slujbe de dimineață săvârșite seara, până târziu în noapte, ci scopul lor principal este ca, prin rugăciune și cântare, prin citirea Sfintei Scripturi și meditație, prin pocăință și post, să alungăm din suflet întinericul păcatelor și să ne umplem de lumina cea tainică și nevăzută, dar reală și simțită ca bucurie, a prezenței iubitoare a lui Hristos în noi și în cei care se roagă împreună cu Biserica Sa.

Deniile din Săptămâna Patimilor

Deniile din Săptămâna Sfintelor Patimi sau Pătими ale Domnului nostru Iisus Hristos au în centrul lor taina suferințelor sufletești și trupești ale Mântuitorului ca urmare a păcatelor oamenilor, arătate în invidie și ură, lăcomie și trădare, frică prea mare și lipsă de fidelitate, etc. Pe de altă parte slujbele deniilor arată și puterea pocăinței.

Cântarea: „Iată, Mirele vine la miezul nopții și fericită este sluga pe care o va afla priveghind...”, precum și cântarea: „Cămara Ta, Mântuitorul meu, o văd împodobită și îmbrăcăminte nu am ca să intru într-însa...”, exprimă cel mai intens tensiunea dintre pocăință și iertare, dintre priveghere și așteptarea bucuriei învierii și a întâlnirii cu Hristos. Odiuioară, mai ales la sate, lumânarea de ceară curată aprinsă de credincioși în biserică, la deniile din Săptămâna Patimilor, era la sfârșit purtată în mână până acasă, ca arună a luminii învierii, ca semn că rostul și folosul slujbei deniilor este acela de a aduna în timpul Postului lumină în suflet spre a ne bucura de lumina cea mare și deplină a Sfintelor Paști. Începând cu Denia de duminică seara, după cei șase Psalmi ai Utreniei, se cântă până în Sfânta și Marea Joi troparul: „Iată Mirele vine în miezul nopții și fericită este sluga pe care o va afla priveghind; iar nevrednică este iarăși cea pe care o va afla lenevindu-se. Vezi, dar, suflete al meu, cu somnul să nu te îngreunezi, ca să nu te dai morții și afară de împărăție să te încui; ci te deșteaptă grăind: Sfânt, Sfânt, Sfânt ești, Dumnezeu; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”.

O altă cântare deosebit de frumoasă care ne cheamă la priveghere în primele trei zile ale Săptămânii Sfintelor Patimi, până în Joia cea Mare, este Luminânda sau Svetilna Deniilor: „Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită și îmbrăcăminte nu am, ca să intru într-însa. Luminează-mi haina sufletului meu, Dătătorule de lumină, și mă mântuiește”.

Denia de Joi seara este cunoscută și drept Denia celor 12 Evanghelii care vorbesc tocmai despre prinderea, procesul Mântuitorului și despre Răstignirea Mântuitorului. Îndelunga răbdare a Domnului nostru Iisus Hristos este preamărită după fiecare dintre cele 12 Evanghelii citite la Denia din Joia Mare (Utrenia zilei de vineri). Pericopele evanghelice ale acestei slujbe alcătuiesc un tablou complet al suferințelor Mântuitorului, culminând cu răstignirea și moartea Sa pe Cruce.

Denia Prohodului Domnului din Sfânta și Marea Vineri cuprinde o serie de cântări sau imne, împărțite în trei stări, inegale ca număr de strofe. Preoții și credincioșii, stând în jurul Sfântului Epitaf, cântă pătimirile, răstignirea, moartea și îngroparea Domnului.

În Denia Prohodului Domnului, fiecare cântare este precedată de un verset din Psalmul 118, pentru că în acest Psalm se arată dragostea celui Credincios pentru Legea Domnului. Prin moartea Sa, Iisus Cel Răstignit Și-a dovedit dragostea Sa față de Legea Domnului

împlinind voia lui Dumnezeu- Tatăl, prin ascultare desăvârșită față de El și prin înfrânare de la rău.

Deniile din Săptămâna Sfințelor Patimi sunt un urcuș abrupt și intens spre Înviere; ele sunt ca o culme pentru cei care au postit și s-au pocăit de păcatele lor, sau ca un tren de ultimă oră, ca o chemare stăruitoare pentru cei întârziați în hotărârea lor de a se întoarce spre Hristos înainte de marea sărbătoare a Învierii.

(Informații preluate din: prefața semnată de Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României, „Lumină spre Lumina Învierii. Înțelesul și folosul postului”, la cartea „Deniile din Postul Mare”, apărută la Editura TRINITAS, 1999; Cartea „Foame și sete după Dumnezeu – înțelesul și folosul postului –” a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, apărută la Editura Basilica, 2010)